

ADAK RAPPORT 55

Proefsleuvenonderzoek aan het Renier Sniederspad in Vosselaar

S. DELARUELLE & J. VAN DONINCK

De Archeologische dienst Antwerpse Kempen maakt deel uit van de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen tussen de gemeenten Baarle-Hertog, Beerse, Kasterlee, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar met steun van de Vlaamse gemeenschap en de provincie Antwerpen.

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Vosselaar
Project	Vosselaar-Renier Sniederspad
Projectcode	10026 VOS-HOL
Type onderzoek	Prospectie met ingreep in de bodem
Vergunning nr.	2010/419
Vergunninghouder	Stephan Delaruelle
Naam site	Vosselaar- Renier Sniederspad
Auteurs	Stephan Delaruelle & Jef Van Doninck
Kaarten & plannen	Stephan Delaruelle (©NGI/GIS Vlaanderen)
Foto's & tekeningen	Jef Van Doninck
Omslagontwerp	Hanna Maes
ISBN	/

© AdAK , december 2010

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Archeologische Dienst Antwerpse Kempen.

Samenvatting

Op 8 december 2010 werd door de Archeologische Dienst Antwerpse Kempen (AdAK) in opdracht van het gemeentebestuur van Vosselaar een archeologische proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan het Renier Sniederspad in Vosselaar. Aanleiding voor het onderzoek is de door de gemeente geplande verkaveling, die een bedreiging vormt voor eventuele archeologische resten die zich hier nog in de bodem bevinden.

Doel van het onderzoek was het inventariseren en waarderen van eventuele archeologische resten die bedreigd worden door de toekomstige bebouwing van de verkavelde percelen. Hiervoor werden in totaal 2 proefsleuven aangelegd op de beschikbare percelen. In totaal werd hierbij 358 m² onderzocht van een gebied van ca. 3438 m². Dit komt neer op 10,4% van het terrein.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek de bodem ter hoogte van het plangebied sterk opgehoogd (\pm 1,5m) te zijn. Dit heeft te maken met nabijheid van verdwenen ven, het 'Zwart Goor'. Onder deze ophoging was nog overal de originele ploeglaag (0,3m) aanwezig. Er was verder geen natuurlijke bodemopbouw meer te zien wat doet vermoeden dat bij het in cultuur brengen van de gronden er reeds een (beperkt) deel van C-horizont is mee opgenomen in de cultuurlaag.

Niettegenstaande de relatief gunstige bewaringsomstandigheden, werden er in de proefsleuven geen sporen aangetroffen. Derhalve is er geen aanleiding voor verder onderzoek op deze locatie. De terreinen kunnen daarom worden vrijgegeven voor de geplande verkaveling.

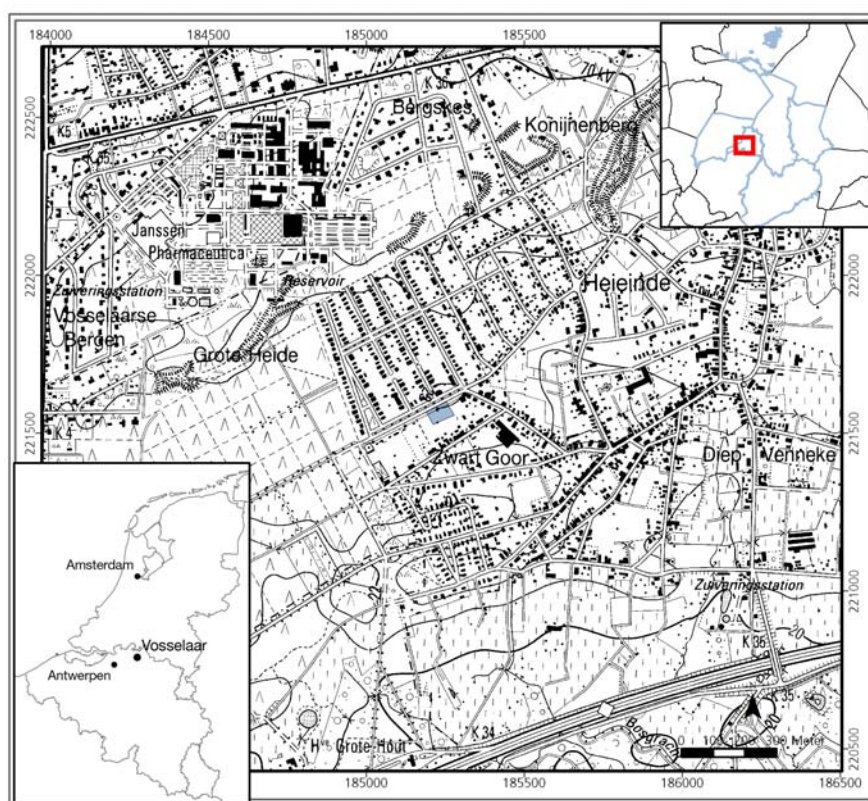
Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Landschappelijk kader	8
2.1	Geologie en geomorfologie	8
2.2	Bodemkunde	8
3	Historisch en archeologisch kader.....	11
3.1	Historisch Kader.....	11
3.2	Archeologisch kader.....	11
4	Onderzoeksstrategie.....	13
5	Resultaten	14
5.1	Sporen en structuren.....	14
5.2	Vondsten.....	14
6	Conclusie en aanbevelingen.....	15
6.1	Conclusie.....	15
6.2	Aanbevelingen	15
	Literatuur	16
	Lijst van afbeeldingen.....	17

1 Inleiding

Op 8 december 2010 werd door de Archeologische Dienst Antwerpse Kempen (AdAK) in opdracht van het gemeentebestuur van Vosselaar een archeologische proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan het Renier Sniederspad in Vosselaar.

Aanleiding voor het onderzoek is de geplande verkaveling van de gronden aan het Renier Sniederspad te Vosselaar, kadastraal bekend als (afd.1) sectie C, nrs. 12A en 13G.

Figuur 1.1 Situering van het plangebied aan het Renier Sniederspad in Vosselaar

Deze werken vormen immers een concrete bedreiging voor de archeologische resten die zich mogelijk in de bodem bevinden. Het veldteam bestond uit Stephan Delaruelle en Jef Vandoninck (AdAK). Het grondwerk werd uitgevoerd door de firma Adams uit Beerse.

Figuur 1.2. Sfeerfoto van het terrein tijdens het onderzoek

2 Landschappelijk kader

2.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied bevindt zich op de gradiënt van een duinencomplex ten noorden en een lagergelegen nat gebied ten zuiden ervan. Dit nat gebied is een restant van een oud ven, het Zwart Goor.

2.2 Bodemkunde

De bodems ter hoogte van het plangebied bestaan uit matig natte zandgronden.

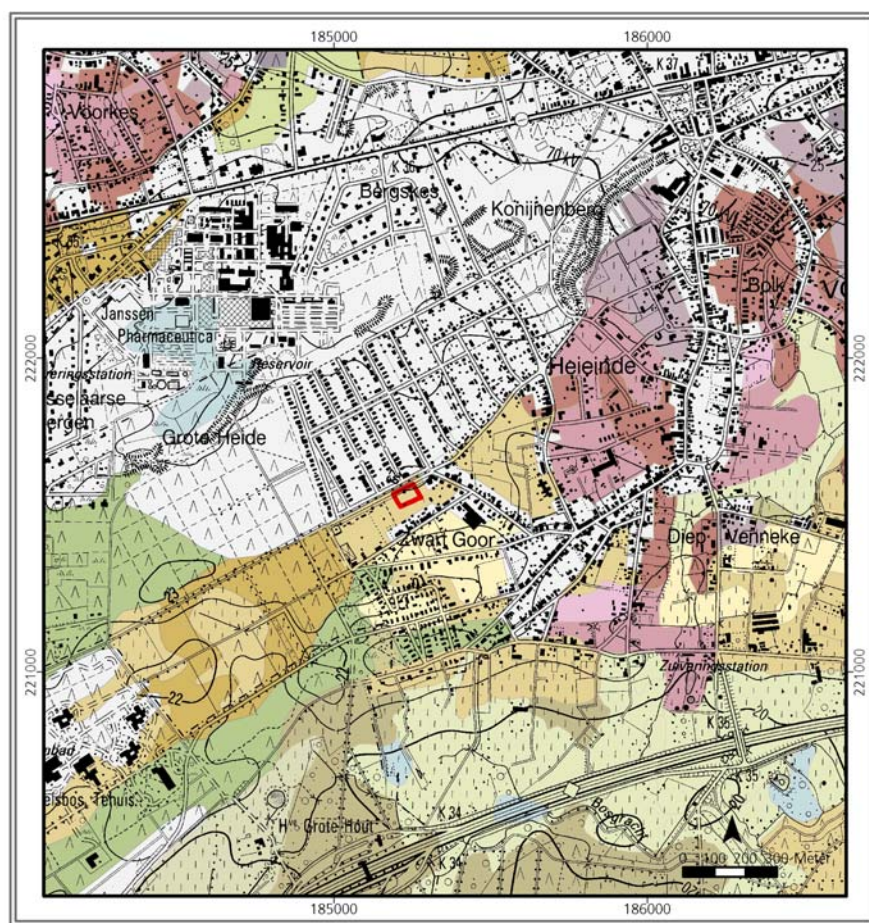
Tijdens het onderzoek bleek de bodem te zijn afgedekt met heterogeen ophogingspakket tussen de 1 en de 1,5 m dikte dat bestond blauwe klei gemengd met zand, zand met steengruis en zwart zand met hier en daar sporadisch een grotere steen. Met dit ophogingspakket werd het terrein genivelleerd. In de meest zuidelijke sleuf was dit pakket dikst. Het pakket wordt dunner naar het noorden toe door een stijging van het originele microreliëf.

Figuur 2.1. Foto van zuid-profiel in werkput 1

De oude ploeglaag was overal zo'n 30 cm dik en lijnde zich scherp af ten opzichte van het bovenliggende ophogingspakket. Alhoewel er geen natuurlijke bodemopbouw te zien was en mogelijk een deel van de C-horizont in de ploeglaag was opgenomen lijkt impact van landbouw echter vrij beperkt.

Op basis van de drainageklasse wordt duidelijk dat het naar het zuiden toe natter wordt in de richting van het verdwenen Zwart Goor.

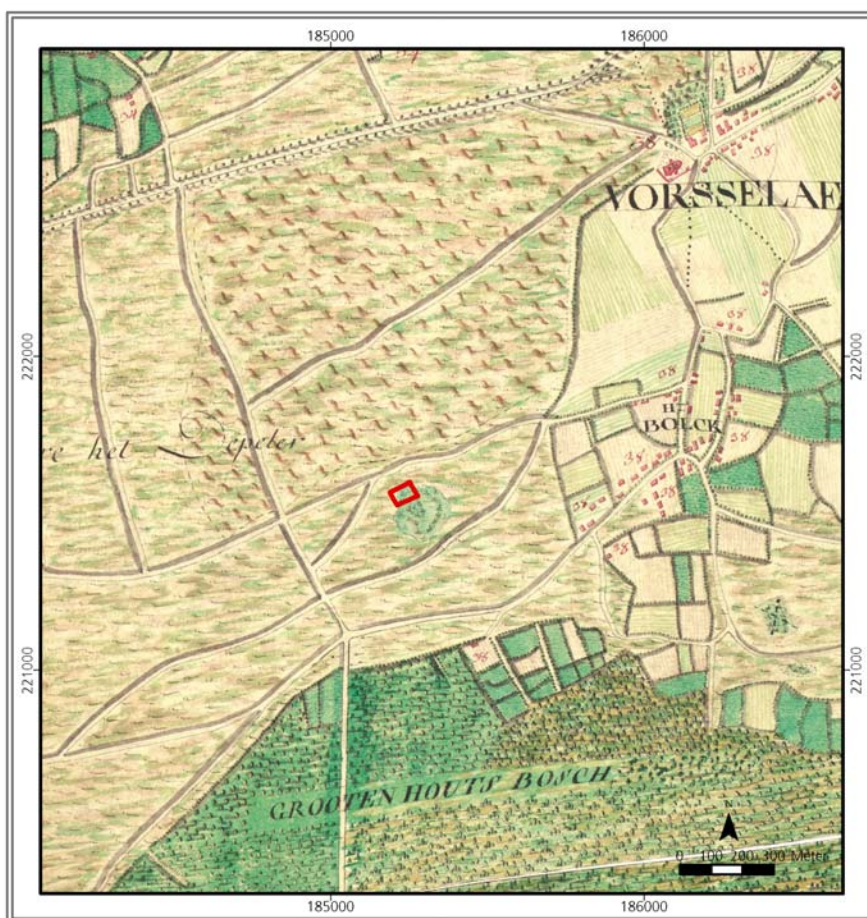

Figuur 2.2. Bodemkundige opname van het gebied rond de site.
Paars: plaggenbodems;
geel of bruin: zandbodems zonder plaggendek; groen: kleiige gronden

3 Historisch en archeologisch kader

3.1 Historisch Kader

Op oude historische kaarten zoals de kaart van Ferraris (1766) is duidelijk te zien dat het gebied op de rand van een moeras ligt (Zwart Goor). Op de kaart van Vandermaelen (1848) is de optekening iets minder duidelijk, maar is er nog steeds sprake van een nattere zone langs het plangebied.

Figuur 3.1. Situering van het plangebied op de kaart van Ferraris (1766)

3.2 Archeologisch kader

In de buurt van het plangebied werden in het verleden nog geen archeologische resten aangetroffen. Dit heeft grotendeels te maken met het beperkt aantal ingrepen die in dit gebied werden opgevolgd. In een gebied met duinen en vennen zijn vaak ook eerder vondsten en sites uit de steentijd te verwachten die iets moeilijker te vatten zijn.

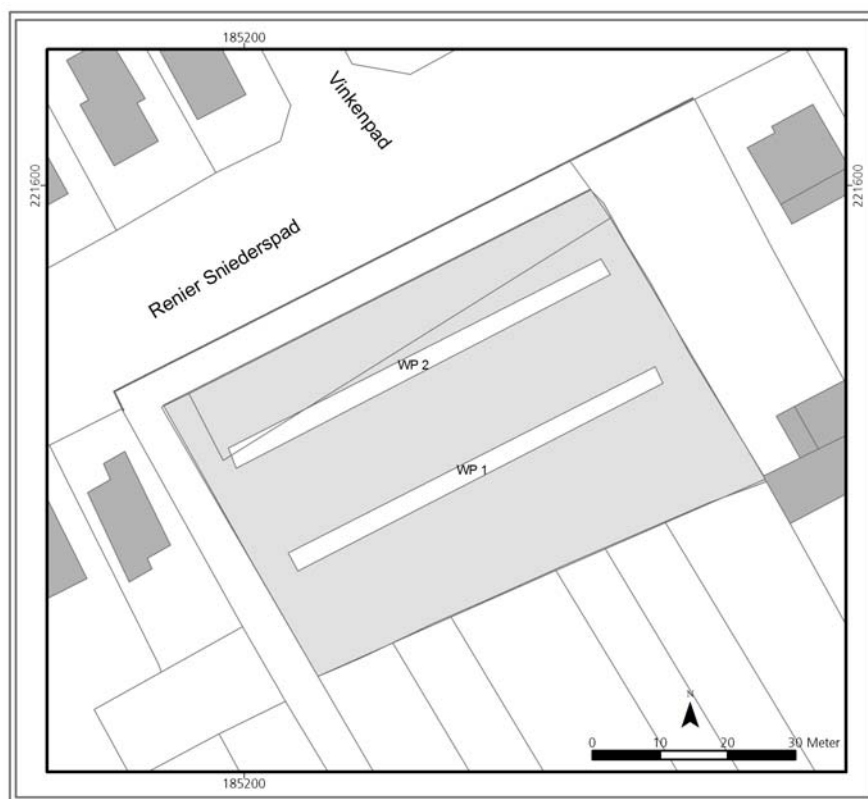
Ten zuid-westen van het plangebied werd in 2008 door AdAK een onderzoek uitgevoerd op de verkaveling Hoortverten (Delaruelle & Van Doninck 2008). Tijdens de begeleiding van de aanleg van de wegkoffers werden voornamelijk in de noordelijke zone archeologische sporen aangetroffen. In het centrale gedeelte van de wegkoffer werd een ronde kringgreppel aangetroffen, naast een vrij recent greppelsysteem voor de ontwatering naar een oost-west gerichte greppel op het laagste punt van het plangebied.

Bij nader onderzoek bleken alle sporen eerder van recente datum te zijn. De kringgreppel was twee spaden breed uitgegraven en nagenoeg perfect cirkelvormig. De vlekkerige vulling leverde eveneens geen vondsten op, maar op basis van de scherpe aflijning kan worden vermoed dat deze hooguit enkele eeuwen oud is. Mogelijk gaat het om een ontwateringsgreppel van een hooiopper. De sporen die werden aangetroffen in de wegkoffer gaven geen aanleiding voor verder onderzoek op deze locatie. Derhalve werd afgezien van aanvullende proefsleuven op de bouwkvavels.

Verder werd er door AdAK op een perceel in de Zwart Goorweg net ten zuiden van het plangebied in 2009 een werfcontrole uitgevoerd. Het terrein was in het verleden reeds grondig verstoord geweest en leverde geen sporen op.

4 Onderzoeksstrategie

Doel van het onderzoek was het inventariseren en waarderen van eventuele archeologische resten die bedreigd worden door de toekomstige bebouwing van de percelen. Hiervoor werden 2 proefsleuven aangelegd op de percelen met een gemiddelde breedte van 3 m en een lengte rond de 60 m. In totaal werd hierbij 358 m² onderzocht van een gebied van ca. 3438 m². Dit komt neer op ca. 10,4 % van het terrein.

Figuur 4.1. Overzicht van de aangelegde werkputten

Gezien de beperkte omvang van het plangebied en het aantal sleuven, werden deze ingemeten in een lokaal stelsel en gerefereerd aan de hand van de kadasterkaart.

Het vlak en de profielen zijn fotografisch geregistreerd. Er werden verder geen vlaktekeningen en lijsten gemaakt.

Figuur 4.2. Overzichtsfoto van werkput 2

5 Resultaten

5.1 Sporen en structuren

Er werden geen sporen en structuren aangetroffen.

5.2 Vondsten

Er werden geen artefacten aangetroffen.

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusie

Doel van het onderzoek was het inventariseren en waarderen van eventuele archeologische resten die bedreigd worden door de toekomstige bebouwing van aan het Renier Sniederspad in Vosselaar.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek de bodem ter hoogte van het plangebied sterk opgehoogd ($\pm 1,5\text{m}$) te zijn. Dit heeft te maken met nabijheid van verdwenen ven het 'Zwart Goor'. Onder deze ophoging was nog overal de originele ploeglaag (0,3m) aanwezig. Er was verder geen natuurlijke bodemopbouw meer te zien wat doet vermoeden dat bij het in cultuur brengen van de gronden er reeds een (beperkt) deel van C-horizont is mee opgenomen in de cultuurlaag. Er werden geen sporen in de sleuven aangetroffen.

6.2 Aanbevelingen

Niettegenstaande de relatief gunstige bewaringsomstandigheden, werden er in de proefsleuven geen sporen aangetroffen. Derhalve is er geen aanleiding voor verder onderzoek op deze locatie. De terreinen kunnen daarom worden vrijgegeven voor de geplande verkaveling.

Literatuur

DELARUELLE S. & VAN DONINCK J. 2008. *Archeologische prospectie in de verkaveling Hoortverten in Vosselaar*. (AdAK rapport 12)

Lijst van afbeeldingen

Figuur 1.1 Situering van het plangebied aan het Renier Sniederspad in Vosselaar	7
Figuur 1.2. Sfeerfoto van het terrein tijdens het onderzoek	8
Figuur 2.1. Foto van zuid-profiel in werkput 1	9
Figuur 2.2. Bodemkundige opname van het gebied rond de site.	10
Figuur 3.1. Situering van het plangebied op de kaart van Ferarris (1766)	11
Figuur 4.1.Overzicht van de aangelegde werkputten.....	13
Figuur 4.2.Overzichtsfoto van werkput 2.....	14

